

Sygn. akt V U 557/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 29 kwietnia 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 557/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 29 kwietnia 2016r. - znak (...) - odmówił A. M. prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych .

W uzasadnieniu strona pozwana podała ,iż wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , gdyż - na dzień 1 stycznia 1999r. - udokumentował jedynie 02 miesiące i 16 dni pracy w warunkach szczególnych – wobec wymaganych co najmniej 15 lat , wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. nie uznał – jako pracy w warunkach szczególnych – okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w J. w okresie od 05 września 1974r. do 31 grudnia 1998r. , ponieważ A. M. nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych , a zakład pracy wskazał ,że na podstawie akt osobowych nie można ustalić w jakim okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych .

Dodatkowo w uzasadnieniu powyższej decyzji ZUS wskazał , że przedłożone przez A. M. dokumenty – stanowiące załącznik do wniosku – nie pozwalają na określenie charakteru pracy oraz przynależności branżowej zakładu .

Odwołanie od powyższej decyzji złożył A. M., w którym domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznanie jemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych .

W uzasadnieniu skarżący podał, iż wbrew twierdzeniom strony pozwanej posiada – na dzień 01 stycznia 1999r. - wymagany przepisami okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 15 lat - w zakładzie pracy i okresie wymienionym w zaskarżonej decyzji .

Dodatkowo skarżący podniósł ,iż w warunkach szczególnych pracował na stanowisku kowala w kuźni zakładowej . Były to prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i w warunkach szczególnych , uprawniające do nabycia prawa do emerytury w wieku lat 60 .

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie.

W uzasadnieniu podtrzymała w całości argumenty przedstawione w zaskarżonej decyzji .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. urodził się dnia (...) Wiek 60 lat osiągnął dnia (...)

Dnia 07 kwietnia 2016r. A. M. złożył wniosek o prawo do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych .

Na dzień 1 stycznia 1999r. S. S. legitymował się - uznanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. - stażem ubezpieczeniowym w łącznym wymiarze 27 lat 03 miesięcy i 05 dni .

Na dzień 1 stycznia 1999r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uznał za udokumentowany okres pracy w warunkach szczególnych w okresie od 14 czerwca 1974r. do 24 lipca 1974r. tj. zatrudnienie w (...) w J. i wykonywania prac kowala w kuźni przemysłowej .

Okres zatrudnienia uznany został przez stronę pozwana na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wystawionego przez zakład pracy dnia 09 grudnia 2014r.

dowody: - akta emerytalne wnioskodawcy k : 9 .

W okresie od 05 września 1974r. do 31 grudnia 1974r. A. M. zatrudniony był na stanowisku pomocnika kowala stażysty w Przedsiębiorstwie (...) w J. .

Od dnia 01 stycznia 1975r. do 31 grudnia 1992r. wnioskodawca zatrudniony został na stanowisku kowala w kuźni zakładowej w w/w przedsiębiorstwie .

Od dnia 01 stycznia 1993r. Przedsiębiorstwo (...) w J. przekształciło się w Przedsiębiorstwo (...)w J. .

W tym zakładzie pracy A. M. nadal był zatrudniony na stanowisku kowala w kuźni zakładowej .

Kuźnia w tych zakładach była niedużym pomieszczeniem . Pracował tam tylko jeden kowal - wnioskodawca. W kuźni było jedno palenisko .

Do obowiązków wnioskodawcy na stanowisku kowala należał kucie ręczne narzędzi metalowych , po uprzednim ich rozgrzaniu w palenisku. Pracując w kuźni wnioskodawca zajmował się najpierw rozgrzewaniem w palenisku materiałów lub części narzędzi, a następnie ich wykuwaniem lub klepaniem – przy użyciu narzędzi ręcznych . W ten sposób wnioskodawca naprawiał narzędzia używane w zakładzie np. przecinaki, łomy i narzędzia do odśnieżania tzw. zbijacze do lodów (zakład w okresie zimowym zajmował się odśnieżaniem), uchwyty do rusztowań i do rur oraz narzędzi ręcznych , służących do prac wodnokanalizacyjnych .

Wnioskodawca tą pracę wykonywał na stałe i w pełnym wymiarze czasu od 7.00 do 15.00.

Pracę na stanowisku kowala kuźni zakładkowej A. M. wykonywał do dnia 01 lutego 1998r.

O dnia 01 lutego 1998r. do 31 grudnia 1998r. wnioskodawca skierowany został do wytwórni mas bitumicznych . Pracował tam na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy jako maszynista zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych .

dowód :

- akta osobowe dotyczące zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w J. przekształconym się w Przedsiębiorstwo (...) w J. .

- przesłuchanie świadków protokół rozprawy z dnia 07 września 2016r. : .

J. J. 00:13:48-00:28:43 ; K. M. 00:31:00- 00:41:59; M. S. 00:43:26-00:60:16 ;

- przesłuchanie wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 07 września 2016r. 00:51:26 -01:10:00 .

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie .

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r. , Nr 153 , poz. 1227 z późniejszymi zmianami) - urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 , jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. dnia 1 stycznia 1999r. osiągnęli :

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany w przepisach dotychczasowych nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz ,
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn- (ust. 1) .

Emerytura – zgodnie z warunkami określonymi w ust. 2 art. 184 ustawy emerytalnej – przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , na dochody budżetu państwa .

Art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi , że ubezpieczonym , urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949 r. , będącymi pracownikami , zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 cytowanej ustawy .

Zgodnie z treścią & 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983r., Nr 8 poz. 43 z późniejszymi zmianami) – za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn – liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do zatrudnienia .

Jak wynika treści akt ubezpieczeniowych - wnioskodawca A. M. udokumentował 27 lat 03 miesięcy i 05 dni - łącznego okresu zatrudnienia .

Zatem został spełniony – po stronie wnioskodawcy - warunek określony w & 3 wyżej wymienionego Rozporządzenia Rady Ministrów, a dotyczący okresu zatrudnienia wymaganego do uzyskania prawa do emerytury .

Zapis & 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983r., Nr 8,

poz. 43 z późniejszymi zmianami) – stanowi, iż pracownik , który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A nabywa prawa do emerytury, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uznał z okresów zatrudnienia jedynie pracę w (...) -na stanowisku kowala w kuźni przemysłowej - jako pracę w szczególnych warunkach . Był to okres od 14 czerwca 1974r. do 24 lipca 1974r. (tj. 01 miesiąc i 11 dni , a nie jak wskazano w zaskarżonej decyzji i potem odpowiedzi na odwołanie - 02 miesiące i 16 dni) .

Spornym między stronami był zatem charakter zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w J. przekształconym od dnia 01 stycznia 1993r. w Przedsiębiorstwo (...) w J. przekształciło się w Przedsiębiorstwo (...) w J. tj. w okresie od 05 września 1974r. do 01 lutego 1998r. na stanowisku kowala w kuźni zakładowej i od 02 lutego 1998r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku operatora wytwórni mas bitumicznych .

Prace w wyżej wymienionych przedsiębiorstwach regulowały przepisy branżowe Ministra Administracji , Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska .

Z treści & 21 ust. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. z dnia 25 lutego 1983r., Nr 10 , poz. 49 z późniejszymi zmianami) – wynika, że jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter pracy, stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności , od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury .

Wnioskodawca za sporny okres nie przedstawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych .

W aktach emerytalnych na karcie 12 znajduje się pismo z dnia 14 maja 2016r. z Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjnego i Handlowego (...) Sp. z o.o. w J. , z którego wynika , że na podstawie akt osobowych „ nie sposób ustalić w jakim okresie zatrudnienia stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy” A. M. „ wykonywał prace w warunkach szczególnych .

Zgodnie z & 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach , wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji , natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody " . W niniejszym postępowaniu takimi dowodami były zeznania świadków , przesłuchanie strony i akta osobowe dotyczące spornego okresu zatrudnienia .

Po przesłuchaniu świadków i wnioskodawcy oraz analizie akt osobowych sąd uznał , iż w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w J. , a od dnia 01 stycznia 1993r. w Przedsiębiorstwo (...) w J. tj. w okresie od 05 września 1974r. do 01 lutego 1998r. - skarżący na stanowisku kowala przy kuciu ręcznym w kuźni zakładowej nie wykonywał na stałe i w pełnym wymiarze czasu prac wymienionych w wykazie A dział III poz. 79 (prace polegające na kuciu ręcznym w kuźniach przemysłowych) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 07 lutego 1983r. Nr 8 , poz. 43 z późniejszymi zmianami) .

Z zeznań słuchanych w sprawie świadków wynika , iż prace kowala- wykonywane przez A. M. w spornym okresie- nie były pracami wykonywanymi w kuźni przemysłowej tylko w kuźni zakładowej .

W tym miejscu zwrócić należy uwagę na fakt ,iż w dziele III pkt. 79 wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – nie zostały wymienione prace kowala w kuźniach zakładowych .

Analizując akta sprawy należy rozważyć istotną dla sprawy okoliczność . Prace kowala przy kuciu ręcznym w kuźniach zakładowych - wymienione zostały w pkt. 79 ppkt.1 działu III załącznika nr 1 Zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 01 lipca 1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji , gospodarki terenowej i ochrony środowiska , na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do niższego wieku emerytalnego (Dz.Urz. Ministerstwa Administracji , Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 27 lipca 1983r. Nr 2, poz.3) .

Jednakże wyżej wskazane zarządzenie resortowe rozszerzyło katalog prac w dziale III tj.w hutnictwie i w przemyśle maszynowym poprzez wpisanie w pkt.79– kucia ręcznego nie tylko w kuźniach przemysłowych , ale i zakładowych .

Oceniając materiał dowodowy nie można pominąć zasadniczej – w ocenie sądu – okoliczności w sprawie . Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A określa prace, których wykonywanie uważane jest za zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze .

Z kolei powołane powyżej zarządzenie resortowe – wraz z pkt. 79 działu III– określa stanowiska, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych .

Zarządzenie resortowe nie może być sprzeczne z aktem normatywnym wyższego rzędu jakim jest rozporządzenie , ale winno stanowić jego uzupełnienie .

Skoro zatem w dziale III wykazu A pkt. 79- powołanego powyżej rozporządzenia - nie są wymienione prace kowala w kuźniach zakładowych – to nie można uznać pracy na takim stanowisku za zatrudnienie w warunkach szczególnych wymienionych w w/w wykazie , dziale i punkcie rozporządzenia –tylko na podstawie zarządzenia resortowego .

Tym samym za takie zatrudnienie nie można uznać prac wykonywanych przez ubezpieczonego - w spornym okresie - na stanowisku kowala zakładowego od 05 września 1974r. do 01 lutego 1998r .

W wyrokach z dnia : 20 października 2005r. (IUK 41/05 – OSNPUSiSP 2006 nr 19-20, poz. 306) i 21 kwietnia 2004r. (II UK 337/03 - OSNPUSiSP 2004, nr 22, poz. 392) Sąd Najwyższy podkreślił, że upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych – nie stwarzało ani podstawy prawnej do wydawania aktów nie pozostających w zgodności z powszechnie obowiązującym prawem, ani nie przewidywało możliwości wykraczania poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w załącznikach do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. W konsekwencji zarządzenia resortowe muszą być dostosowane do treści załączników , w których zawarty jest kompletny wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Gdy więc zarządzenia resortowe określają – niezgodnie z załącznikami do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego – stanowiska pracy , których wykonywanie uprawnia do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym , nie wywołują one skutków przewidzianych w art. 32 ustawy emerytalnej .

W konsekwencji sąd uznał , że w niniejszej sprawie zaistniała sytuacja sprzeczności zarządzenia resortowego z wykazem prac zawartym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. – czyli z aktem hierarchicznie wyższego rzędu . Ta sprzeczność nie wywołuje zatem skutków przewidzianych w art. 32 ustawy emerytalnej .

W tym miejscu wskazać należy ,iż Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 czerwca 2004r. (P 17/03 , OTK – A 2004/6/57, Dz.U. Z 2004r. Nr 144,poz. 1530) orzekł niekonstytucyjność art. 32 ust. 2 Ustawy emerytalnej w zakresie w jakim powoływał się on na resortowe wykazy stanowisk pracy w warunkach szczególnych . Tym samym tylko

praca na stanowiskach wymienionych w załącznikach do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – uprawnia do nabycia emerytury w wieku wcześniejszym niż określony w art. 27 ustawy emerytalnej .

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie- w spornym okresie - wnioskodawca nie wykonywał prac polegających na kuciu ręcznym w kuźni przemysłowej , a zatem wykonywana przez niego praca w spornym okresie nie uprawnia go do nabycia emerytury w wieku obniżonym lat 60 .

Po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie sąd uznał jako pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze prace przy wytwarzaniu mas bitumicznych . Prace te wnioskodawca wykonywała od dnia 02 lutego 1998r. do 31 grudnia 1998r. tj. przez 10 miesięcy i 29 dni na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Są to prace wymienione w wykazie A dział IX pkt. 5(prace bitumiarzy i przy produkcji asfaltobetonu) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , na stanowisku wymienionym w załączniku nr 1 dział IX pkt.5 ppkt.5 (maszynista zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych) Zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 01 lipca 1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji , gospodarki terenowej i ochrony środowiska , na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do niższego wieku emerytalnego...

Zatem wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych - wymienionych w niniejszym uzasadnieniu- w łącznym wymiarze 01 roku i 10 dni tj. okres od 14 czerwca 1974r. do 24 lipca 1974r. (01 miesiąc i 11 dni) oraz od 02 lutego 1998r. do 31 grudnia 1998r. (10 miesięcy i 29 dni) .

Reasumując sąd uznał ,iż na dzień 01 stycznia 1999r. wnioskodawca nie legitymował się stażem pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 15 lat, przy pracach - określonych w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze .

W konsekwencji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego sąd oddalił odwołanie , gdyż nie było podstaw do jego uwzględnienia z przyczyn wymienionych w niniejszym uzasadnieniu .